

Γιώργος Κατραλής

Συμφωνικό έργο αρ.52

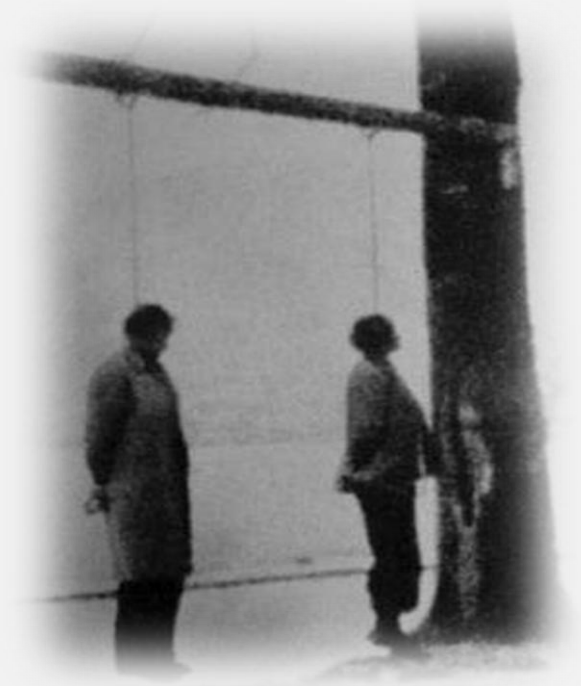
Το Λυκαυγές των δαιμόνων

Οδός Ταξιαρχών, Άγιος Νικόλας, Άγιος Αθανάσιος

(Η Γερμανική-ναζιστική θηριωδία στη Τρίπολη Αρκαδίας)

Ποίηση:

**Παναγιώτης Δημητρακόπουλος
(Τάκης Τζίβας)**

1ο Μέρος (13:00)

Moderato Drammatico, Espressivo, Con dolore, Con bravura, Doloroso, Capriccioso, Con tenerezza, Imperioso, Andante Violente

Μέτρο 1-48. 15(;) Γενάρη του 1944.....Μεσάνυχτα στη παγωμένη Τρίπολη.

Μέτρο 49-66. Στο εσωτερικό των σπιτιών πείνα, παγωνιά, φόβος, κατήφεια, αλλά και ελπίδα.

Μέτρο 67-81. Μελοποίηση

Οδός Ταξιαρχών Γερμανική Κατοχή 1940 – 44

Παγωμένο ξημέρωμα

ματωμένη κι η Μνήμη

Θεριστές νύχτα βγήκαν

μην ο ήλιος τρομάξει.

Μέτρο 82-104. Στις κεντρικές φυλακές ανακοινώνονται από τους Γερμανούς τα ονόματα όσων θα εκτελεστούν στο ρέμα του Άγιου Νικόλα. Βουβός λυγμός.....

Μέτρο 105-113. Μελοποίηση

Διαλεχτά παλληκάρια

δέκα αρπάζουν με βία.

Μέτρο 114-128. Στο ρέμα του Άγιου Νικόλα. Αναμονή πριν την εκτέλεση

Μέτρο 129-140. Μελοποίηση

Στην κρεμάλα τα στήνουν

την ψυχή τους να πάρουν.

Μέτρο 141-162. Στη Τρίπολη κρύο, σκοτάδι και έρημοι δρόμοι. Τα παράθυρα ερμητικά κλειστά, ο φόβος θεριεύει από παράξενους ήχους.

Εμβόλιμα Μελοποίηση Μέτρο 148-154.

Παγωμένο αγέρι

τα μαλλιά τους χαιδεύει.

Μέτρο 163- 168. Στις φυλακές στα Σφαγεία, όπου κρατούνται οι Έλληνες πατριώτες επικρατεί αγωνία και θλίψη.

Μέτρο 169- 174. Μελοποίηση

Κι αυτά νοιώθουν το χάδι

τραγουδούν και γελάνε.

Μέτρο 175- 189. Οι φυλακισμένοι πατριώτες δίνουν κουράγιο ο ένας στον άλλον.

Μέτρο 190-227. Μεγάλη κινητοποίηση από τους Γερμανούς ναζί στην οδό Ταξιαρχών. Δοκιμάζουν την αντοχή την μπαλκονιών και προετοιμάζουν τις αγχόνες.

Μέτρο 228-252. Μελοποίηση

*Στην αγέννητη Άνοιξη
τη ζωή τους χαρίζουν.*

*Μαυροφόρες μανάδες
τα παιδιά τους θρηνούνε.*

*Κι ο τρόμος καλπάζει
αγκαλιά με την πείνα.*

*Μες στους έρημους δρόμους
η ψυχή τρομαγμένη*

Μέτρο 253-265. Φινάλε 1ου μέρους

2ο Μέρος (10:45)

Adagio Maestoso, Cantabile, Animato, Allegro Violente, Agitato, Non tanto Moderato, Con espressione, Allegro Violente

Μέτρο 1-9. Εισαγωγή. "Επιλέγονται" οι 10 Έλληνες πατριώτες, που θα εκτελεστούν στην οδό Ταξιαρχών.

Μέτρο 10-23. Μουσικό πορτρέτο της σκλαβωμένης Ελλάδας. Η πατρίδα θρηνούσα....

Μέτρο 24-37. Μελοποίηση

*Μες στους έρημους δρόμους
η ψυχή τρομαγμένη*

*Ανταμώνει τη νύχτα
στις καρδιές των ανθρώπων.*

Μέτρο 38-50 Στους αδελφούς Σούμπλη δίνεται από τους Ναζί η επιλογή για το ποιος θα θυσιαστεί. Υπερισχύει ο Θανάσης ο νεότερος για να μην μείνουν ορφανά τα παιδιά του αδελφού του. Και αυτός αργότερα εκτελέστηκε στο ρέμα του Αη Νικόλα.

Μέτρο 51-65. Μελοποίηση

*Δεν χορταίνουν τα κτήνη
Σ' Αη Νικόλα τριακόσιους*

*Εκατό στην Τεγέα,
ΠαλιοΧούνη διακόσιους.*

Μέτρο 66-109. Εκτέλεση σαράντα πατριωτών στον Άγιο Θανάση στη Τρίπολη την Πρωτομαγιά του 1944.

Μέτρο 110- 124. Μεσημέρι στη πόλη. Οι φήμες οργιάζουν. Οι πολίτες απελπισμένοι αναζητούν τροφή και γρήγορα επιστρέφουν φοβισμένοι στα σπίτια τους. Όλοι είναι βέβαιοι ότι κάτι κακό θα συμβεί.

Μέτρο 125-149. Μελοποίηση

*Με φωτιές φυλακίσεις
εξοντώνουν το γένος.*

*Η φυλή των Αρείων
με τα γυάλινα μάτια.*

Μέτρο 150-165. Περισυλλογή και πόνος. Οι σκέψεις στους γονείς, στα αδέρφια, στις κοπέλες. Σκόρπιες σκέψεις....Η ζωή περνά σαν ταινία από μπροστά τους. Αναλογίζονται τη θυσία.....

Μέτρο 166-193. Μελοποίηση

*Και τα λίγα που μένουν
κι αυτά τα αρπάζουν.*

*Μαύρη πείνα στο τέλος
και οι νεκροί της χιλιάδες...*

*Οι καμπάνες θρηγούνε
αίμα αθώο στους τοίχους.*

Μέτρο 194-238. Εκτέλεση 18 πατριωτών στην Αλέα (Πιαλί) Τεγέας.

3ο Μέρος (10:40)

Non molto Moderato Ardito, Moderato Risoluto, Disperato, Mesto, Moderato Risoluto, Tristamente, Violentissimo

Μέτρο 1-27. Αποχαιρετισμός μεταξύ συγκρατουμένων στις φυλακές στα Σφαγεία. Αγκαλιάζονται για τελευταία φορά.

Μέτρο 28-56. Μελοποίηση

Ναζιστική κατοχή

Η εκτέλεση των Δέκα Ιανουάριος -13 - 1944

*Σιμώνει το ξημέρωμα
της εσχατίας η ώρα.*

*Η σκουριασμένη κλειδαριά
το θάνατο αναγγέλλει.*

*Τους εκλεκτούς τους διαλεχτούς
ζητάνε τη ζωή τους.*

*Σ' ένα καμιόνι τους πετούν
πισθάγκωνα δεμένους.*

*Τους παίρνει το παράπονο
δέκα κορμιά λυγίζουν.*

Μέτρο 57-67. Η οδός Ταξιαρχών σκοτεινή και αδυσώπητη με τα καλώδια και τα σχοινιά κρεμασμένα από τα δέντρα και τα μπαλκόνια.

Μέτρο 68-73. Μελοποίηση

*Προσεύχονται στην Παναγιά
συγχώρηση ζητάνε.*

Μέτρο 74-.85 Η συνειδητοποίηση του τέλους

Μέτρο 86-119. Οι Γερμανοί μεταφέρουν με καμιόνια τους δέκα πατριώτες στην οδό Ταξιαρχών.

Μέτρο 120-140. Μελοποίηση

*Ο Κώστας λέει μια προσευχή
Ο Γιάννης τραγουδάει.*

*Ο Φώτης ονειρεύεται
τα δυο μικρά παιδιά του.*

Μέτρο 141-150. Ανήμποροι και έντρομοι οι κάτοικοι της οδού Ταξιαρχών παρακολουθούν μέσα από τις χαραμάδες των παραθύρων τον απαγχονισμό των συμπατριωτών τους.

Μέτρο 151-175. Μελοποίηση

*Θρηγούν για την πατρίδα τους
κλαίνε το ριζικό τους.*

*Γίνονται όλοι μια αγκαλιά
γελούν και τραγουδάνε...*

Μέτρο 176-231. Ένας ένας οι δέκα πατριώτες απαγχονίζονται. Ένας φρικτός θάνατος πριν χαράξει η αυγή, από τους δαίμονες της Ελλάδας ακόμα και σήμερα.

Μέτρο 232-256 Μελοποίηση

*Ξέρουν καλά πως έφτασε
η ύστατη η ώρα.*

*Ξάφνου ξυπνάει μέσα τους
το αίμα των προγόνων.*

*«Βαστάτε παλληκάρια μου
τους κρένει η Αθανασία»*

Μέτρο 257-266. Φινάλε 3ου μέρους.

4ο Μέρος (10:15)

Andantino Espressivo, Moderato Ardito, Con gusto, Cantabile, Moderato Imperioso, Con fuoco

Μέτρο 1-7. Εισαγωγή. Το φοβερό νέο μαθεύτηκε σε όλη την πόλη. Δειλά και φοβισμένα καταφθάνουν οι πολίτες και αντικρίζουν το αποτρόπαιο έγκλημα των Γερμανών.

Μέτρο 8-46. Μελοποίηση

Οδός Ταξιαρχών Γερμανική Κατοχή 1940 – 44

*Του Θεού ηλιοκόρη
τη σκλαβιά δεν αντέχει.*

*Η αθάνατη Μούσα
Λευτεριά την φωνάζουν.*

*Των τεράτων τα έργα
στο σκοτάδι χαρίζει...*

*Ας το μάθουν οι βάρβαροι
των λαών οι φονιάδες.*

*πως το φως δεν μπορούνε
φυλακή να το κλείσουν.*

*Κι απ' τα Τάρταρα ακόμα
πάντα θα δραπετεύει...*

Μέτρο 47-55. Εθνική αντίσταση παντού. Στις πόλεις στα χωριά.....

Μέτρο 56-93. Μελοποίηση

Ωδή στους αντρειωμένους

*Στέκει ο χρόνος μάρτυρας
τη λευτεριά αγναντεύει
με το λευκό της φόρεμα
στο αίμα βαπτισμένο
χρυσό κροντήρι να βαστά
κερνά τους αντρειώμενους
τον οίνο τον αμέθυστο
το φως των αθανάτων.*

Μέτρο 94-104. Τα δέκα κρεμασμένα παλληκάρια αιωρούνται στα σκοινιά με τα μάτια ορθάνοιχτα.
Ο τρόμος έχει φωλιάσει στις ψυχές των ανθρώπων.

Μέτρο 105-112. Αργά το βράδυ "ελευθερώνονται" τα άψυχα κορμιά των δέκα πατριωτών από τις αγχόνες.

Μέτρο 113-121. Μελοποίηση

Οδός Ταξιαρχών Γερμανική Κατοχή 1940 – 44

*Του Θεού ηλιοκόρη
τη σκλαβιά δεν αντέχει.*

*Η αθάνατη Μούσα
Λευτεριά την φωνάζουν.*

Μέτρο 122-146. Κηδεύονται οι δέκα πατριώτες. Οι Μεσσήνιοι σε κοινό τάφο.

Μέτρο 147-156. Τα γερμανικά στρατεύματα αποχωρούν από την Ελλάδα. Η Απελευθέρωση της πατρίδας μας.

Μέτρο 157-187. Μελοποίηση

Ωδή στους αντρειωμένους

*Και Συ Βορριά που χάιδεψες
τ' αχτένιστα μαλλιά τους
στείλε στα πέρατα της γης
σ' όλη την οικουμένη
μήνυμα, πως είν' η Λευτεριά
Α θ α ν α σ ί α ς Κόρη .*

Μέτρο 188-210. Φινάλε του 4ου μέρους και του έργου.

Οι δέκα¹ απαγχονισθέντες πατριώτες ήταν με αλφαβητική σειρά οι εξής:

1.Δεληγιάννης Στέφανος, 27 ετών, μηχανουργός, από την Τρίπολη. Κρατούμενος μαζί του ήταν ο πατέρας του, ενώ η μητέρα του ήταν στις δικαστικές φυλακές κι ένας αδερφός του αντάρτης του ΕΛΑΣ.

2.Εξαρχέας Αντώνης, Μεσσήνιος.

3.Ζυγούρης Γεώργιος, Μεσσήνιος.

4.Μαυροειδής Φώτης, Μεσσήνιος.

5.Μαρούς Κώστας, Μεσσήνιος (Μάρος Κώστας, από Μεσορράχι Καστρίου Κυνουρίας, κατά έρευνα Ευ.Μαντζουράνη).

6.Πανούσης Γιάννης, Βλαχέρνα Αρκαδίας, 22 χρονών, Γραμματέας της ΕΠΟΝ Αρκαδίας. «Πάρα-πέρα ο Επονίτης ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΟΥΣΗΣ τραγουδάει το «ΕΜΠΡΟΣ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΞΗΜΕΡΩΝΕΙ ΜΕΡΑ», ενώ του περνάν το σκοινί στο λαιμό», γράφει η εφημεριδούλα με τίτλο «ΕΠΟΝΙΤΙΚΗ ΣΗΜΑΙΑ» στο 4^ο μεταπελευθερωτικό φύλλο της;(15 Γενάρη 1945).

7. Σούμπλης Θανάσης, Μεσσήνιος, ποτοποιός. Διεκδίκησε το τιμητικό προβάδισμα από το συγκρατούμενο αδερφό του Νικήτα, πολιτικό μηχανικό, που δυστυχώς λίγο αργότερα θυσιάστηκε στο ρέμα του Άγιου Νικόλα.

8. Σταυρόπουλος Νικόλαος, Μεσσήνιος.

9. Τσεμπέρης Κώστας, Καμενίτσα Αρκαδίας, σύνδεσμος.

10. Φωκάς Μάριος, Μεσσήνιος.

**Τα τρία ποιήματα του Παναγιώτη
Δημητρακόπουλου (Τάκη Τζίβα)**

**Οδός Ταξιαρχών Γερμανική Κατοχή
1940 – 44**

Παγωμένο ξημέρωμα
ματωμένη κι η Μνήμη

Θεριστές νύχτα βγήκαν
μην ο ήλιος τρομάξει.

Διαλεχτά παλληκάρια
δέκα αρπάζουν με βία.

Στην κρεμάλα τα στήνουν
την ψυχή τους να πάρουν.

Παγωμένο αγέρι
τα μαλλιά τους χαϊδεύει.

Κι αυτά νοιώθουν το χάδι
τραγουδούν και γελάνε.

Στην αγέννητη Άνοιξη
τη ζωή τους χαρίζουν.

Μαυροφόρες μανάδες
τα παιδιά τους θρηνούνε.

Κι ο τρόμος καλπάζει
αγκαλιά με την πείνα.

Μες στους έρημους δρόμους
η ψυχή τρομαγμένη

Ανταμώνει τη νύχτα

στις καρδιές των ανθρώπων.

Δεν χορταίνουν τα κτήνη
Σ' Αη Νικόλα τριακόσιους

Εκατό στην Τεγέα,
ΠαλιοΧούνη διακόσιους.

Με φωτιές φυλακίσεις
εξοντώνουν το γένος.

Η φυλή των Αρείων
με τα γυάλινα μάτια.

Και τα λίγα που μένουν
κι αυτά τα αρπάζουν.

Μαύρη πείνα στο τέλος
και οι νεκροί της χιλιάδες...

Οι καμπάνες θρηνούνε
αίμα αθώο στους τοίχους.

Του Θεού ηλιοκόρη
τη σκλαβιά δεν αντέχει.

Η αθάνατη Μούσα
Λευτεριά την φωνάζουν.

Των τεράτων τα έργα
στο σκοτάδι χαρίζει...

Ας το μάθουν οι βάρβαροι
των λαών οι φονιάδες.

πως το φως δεν μπορούνε
φυλακή να το κλείσουν.

Κι απ' τα Τάρταρα ακόμα
πάντα θα δραπετεύει...

Ναζιστική κατοχή Η εκτέλεση των Δέκα Ιανουάριος -13 - 1944

Σιμώνει το ξημέρωμα
της εσχατιάς η ώρα.

Η σκουριασμένη κλειδαριά
το θάνατο αναγγέλλει.

Τους εκλεκτούς τους διαλεχτούς
ζητάνε τη ζωή τους.

Σ' ένα καμιόνι τους πετούν
πισθάγκωνα δεμένους.

Τους παίρνει το παράπονο
δέκα κορμιά λυγίζουν.

Προσεύχονται στην Παναγιά
συγχώρηση ζητάνε.

Θρηνούν για την πατρίδα τους
κλαίνε το ριζικό τους.

Ξέρουν καλά πως έφτασε

η ύστατη η ώρα.

Ξάφνου ξυπνάει μέσα τους
το αίμα των προγόνων.

«Βαστάτε παλληκάρια μου
τους κρένει η Αθανασία»

Ο Κώστας λέει μια προσευχή
Ο Γιάννης τραγουδάει.

Ο Φώτης ονειρεύεται
τα δυο μικρά παιδιά του.

Γίνονται όλοι μια αγκαλιά
γελούν και τραγουδάνε...

Ωδή στους αντρειωμένους

Στέκει ο χρόνος μάρτυρας
τη λευτεριά αγναντεύει
με το λευκό της φόρεμα
στο αίμα βαπτισμένο
χρυσό κροντήρι να βαστά
κερνά τους αντρειωμένους
τον οίνο τον αμέθυστο
το φως των αθανάτων.

Και Συ Βορριά που χάιδεψες
τ' αχτένιστα μαλλιά τους
στείλε στα πέρατα της γης
σ' όλη την οικουμένη
μήνυμα, πως είν' η Λευτεριά
Α θ α ν α σ ί α ς Κόρη

Το Συμφωνικό μου έργο *Το Λυκαυγές των δαιμόνων* περιγράφει τη φρίκη της Γερμανικής Κατοχής στη Τρίπολη της Αρκαδίας. Κεντρικό θέμα του έργου το αποτρόπαιο έγκλημα των Γερμανών ναζί ο απαγχονισμός των δέκα πατριωτών στην οδό Ταξιαρχών στις 13(;) Γενάρη του 1944. Στο έργο γίνονται αναφορές στις εκτελέσεις των ναζί στο ρέμα του Αγίου Νικόλα, στον Άγιο Αθανάσιο και την Αλέα (Πιαλί Τεγέας). Μελοποιήθηκαν τρία ποιήματα του **Παναγιώτη Δημητρακόπουλου (Τάκη Τζίβα)** με τη σειρά που παρατίθεται στην ανάλυση του έργου. Εμβόλιμα περιγράφονται γεγονότα με ορχηστρική μουσική, που δίνουν τις εικόνες και τις φορτισμένες συναισθηματικές καταστάσεις, που έζησαν οι δέκα απαγχονισθέντες πατριώτες και η κοινωνία της Τρίπολης. Οι μουσικές και φιλολογικές αναφορές είναι συνυφασμένες με το σήμερα, όπου είναι διαφορετικός ο τρόπος επιβολής αλλά έχει το ίδιο αποτέλεσμα. Η εκατόμβη των νεκρών από τα μνημόνια δεν πρέπει να επικεντρώνεται στις αυτοκτονίες, αλλά στους θανάτους από έλλειψη ιατρικής περίθαλψης, φαρμάκων, σίτισης και διαβίωσης. Σε κάθε περίπτωση η Γερμανική άρχουσα τάξη βρήκε νέους τρόπους επιβολής της ισχύος της με μοναδικό ιδεολογικό υπόβαθρο την υποταγή των λαών και την φυσική εξόντωσή τους. Για αυτό παραμένουν ισόβιοι δαίμονες της πατρίδας μας.

Γιώργος Κατραλής

ΠΗΓΕΣ:

1. *ΟΙ ΚΡΕΜΑΣΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ (13 Γενάρη 1944)*, Ηλία Χαλκιά φιλόλογου.
2. Πανηγυρική ομιλία, *Ο απαγχονισμός των δέκα στην οδό Ταξιαρχών στις 15 Ιανουαρίου 1944*, του φιλόλογου Γιώργου Βλάση.
3. Σημειώσεις και προφορική μαρτυρία του πολιτικού μηχανικού Γιώργου Καστραντά.
4. Ντοκιμαντέρ για τους απαγχονισθέντες της οδού Ταξιαρχών στην Τρίπολη. με βασικούς συντελεστές τους Τριαντάφυλλο Σωτηρόπουλο, Μηνά Αρτόπουλο Γιώργο Μαντά και Αλέκο Γαλάνη.
5. Δεκάδες προφορικές μαρτυρίες αυτοπτών μαρτύρων που δεν επιθυμούν δημοσιοποίηση του ονόματός τους.

ⁱ Οι πληροφορίες για τους δέκα απαγχονισθέντες πατριώτες προέρχονται από τη μελέτη του φιλόλογου Ηλία Χαλκιά, *ΟΙ ΚΡΕΜΑΣΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ (13 Γενάρη 1944)*.